

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-1081/16-J

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení	Výchovný ústav, středisko výchovné péče, střední škola a školní jídelna, Černovice, Jirákova 285
Sídlo	Jirákova 285, 394 94 Černovice
E-mail právnické osoby	vu.cernovice@vucernovice.cz
IČ	70 844 348
Identifikátor	600 028 224
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. et Mgr. Josef Michálek
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místo inspekční činnosti	Jirákova 285, 394 94 Černovice
Termín inspekční činnosti	31. 10. – 3. 11. 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. a) až c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Inspekční činnost byla realizována ve výchovném ústavu.

Charakteristika

Príspevková organizace (dále „zařízení“) vykonává činnost výchovného ústavu (dále „VÚ“), střediska výchovné péče, střední školy a školní jídelny (dále „ŠJ“). VÚ je zařízení pro dívky s nařízenou ústavní výchovou, které ukončily základní vzdělávání a pro nezletilé matky s dětmi.

K datu inspekční činnosti bylo v zařízení evidováno celkem 53 dívek, z toho bylo 22 nezletilých matek s dětmi. Fyzicky bylo v zařízení 24 dívek a osm matek a osm nezletilých dětí. Tři dívky byly hospitalizované v nemocnici, 10 matek s 13 dětmi mělo povolený pobyt mimo zařízení a osm dívek bylo na útěku. Výchovně-vzdělávací činnost probíhala v šesti výchovných skupinách.

Střední škola poskytuje žákyním z VÚ dvouletý obor vzdělání poskytující střední vzdělávání s výučním listem v oborech Šití prádla, Zahradnická výroba, Provozní služby a Práce ve stravování. V době inspekční činnosti bylo v osmi třídách školy zapsáno 34 žákyň.

Středisko výchovné péče poskytuje ambulantní služby a eviduje pro preventivně výchovnou činnost 160 klientů.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Směřování zařízení vychází z jasně formulované střednědobé koncepce rozvoje, která je rozpracována v Ročním plánu výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2016/2017. Ten společně se školními vzdělávacími programy stanovuje priority, cíle a kroky k realizaci výchovně vzdělávacích činností. Jsou zde stanoveny účinné mechanismy k organizování výchovně vzdělávací činnosti, pedagogové, zákonní zástupci i další zúčastnění k nim mají přístup. Ředitel účelně deleguje některé pravomoci na další zaměstnance (koordinátorka střední školy, vedoucí vychovatelka) se snahou zapojit je do systému řízení a pravidelně vyhodnocuje stav ve všech důležitých pedagogických oblastech. Systém plánování má stanovené cíle zaměřené na rozvoj jednotlivých oblastí celého výchovně vzdělávacího procesu, jeho personální a materiální zajištění. Vnitřní kontrolní systém včetně hospitační činnosti sleduje i hodnotí průběh a výsledky činnosti všech jeho součástí. Vnitřní elektronický informační systém organizace zajišťuje dobré podmínky pro informovanost a spolupráci všech pedagogů.

Zázemí výchovných skupin má charakter bytu, který se skládá ze vstupních prostor, prostoru pro relaxaci a trávení volného času s kuchyňským koutem, ložnic, místnosti pro vychovatele a hygienického zařízení. Prostory, v nichž jsou umístěny výchovné skupiny matek s dětmi stále svojí velikostí a uspořádáním neumožňují dostatečně pokrýt individuální potřeby této cílové skupiny. Vedení zařízení i nadále usiluje o výstavbu nové budovy na vlastním pozemku, která by tuto situaci vyřešila. Dívky se podílejí na úpravě a výzdobě interiéru svých ubytovacích jednotek i společných prostor. Zařízení využívá i prostory cvičného bytu, umístěného mimo areál zařízení v běžné rodinné zástavbě. Zájmové činnosti probíhají v odborných pracovnách nebo na vlastním sportovním hřišti. Zařízení disponuje počítačovou učebnou s odpovídajícím softwarem a internetovým připojením.

Personální podmínky v zařízení jsou vzhledem ke kvalifikovanosti pedagogických pracovníků nadále velmi dobré. Výuku ve střední škole zajišťuje osm učitelů. Ve VÚ působí ředitel, vedoucí vychovatelka, 14 vychovatelů a šest asistentů pedagoga. Ve středisku výchovné péče pracuje etoped (vedoucí střediska) a psycholog. Z celkového

počtu 32 pedagogů je 27 odborně kvalifikovaných, pět pedagogů si odbornou kvalifikaci doplňuje studiem. Zařízení přišlo o kmenového psychologa, kterého se zatím nepodařilo nahradit. Odborné služby dočasně zajišťuje psycholog střediska výchovné péče. Všichni pedagogičtí pracovníci splňují předpoklad psychické způsobilosti a všichni zaměstnanci předpoklad bezúhonnosti. Pedagogové si rozšiřují své odborné dovednosti v souladu s plánem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, který byl v tomto školním roce zaměřen hlavně na rozvoj specifických činností matek s dětmi.

Školní stravování je celodenně zajišťováno školní jídelnou, která se řídí výživovými normami, poskytuje dětem dietní stravování a celodenní pitný režim. Dívkám i matkám s dětmi je umožněno občasné vaření na svých rodinných skupinách.

Zařízení poskytuje dívkám ucelené informace o zásadách bezpečnosti a ochrany zdraví, upozorňuje na případná rizika při činnostech v zařízení i mimo něj. Buduje bezpečné prostředí a vytváří předpoklady pro zdravý psychický i fyzický vývoj dívek i jejich dětí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Při výchovném působení v době hospitací vytvářeli pedagogové optimální prostředí pro práci s dívkami, uplatňovali individuální přístup s ohledem na jejich osobnost, sociální začlenění a mentální rozhraní. Vytvářeli dostatek komunikačních situací, dávali dívkám potřebnou odezvu na jejich citové a charakterové projevy, ale často nedokázali u dívek potlačit nežádoucí projevy psychického odporu, pesimismu a vzdorovitosti. Menší pozornost byla věnována vzájemné interakci dívek a dynamice vývoje skupiny jako celku. Dívky byly schopny komunikačně řešit své potřeby i problémy, minimálně se však zabývaly sebereflexí a úspěšností při dosahování cílů.

Ve skupinách matek s dětmi ještě stále nedostatečně funguje návaznost na práci s dětmi v jeslích. Dívky by měly být více motivovány k pobytu s dětmi na čerstvém vzduchu a fixaci potřebných dovedností v péči o dítě s ohledem na jeho věk. Po stránce hygienické byly dívky vedeny k prvotřídní péči o dítě. V oblasti přípravy na budoucí život formou samoobslužných činností (hlavně víkendových) je s dívkami intenzivně pracováno. Pro resocializační efekt zařízení využívá všech složek výchovy: tělesnou, rozumovou, estetickou, mravní a pracovní. Dívkám jsou nabízeny různorodé zájmové aktivity, kde mají možnost lépe poznat vychovatele z jiných výchovných skupin, což upevňuje pocit sounáležitosti a bezpečí. Právě na základě této zkušenosti, by zařízení mohlo postavit volbu klíčového pracovníka současně se stanovením jeho role ve vztahu k naplňování individuálních potřeb dívek, což zatím nerealizuje. Zařízení plně podporuje začlenění všech dívek (včetně matek s dětmi) do aktivit, které organizuje.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Spoluspráva dětí je zde vnímána jako pomocný orgán vedení výchovného ústavu při řešení vnitřních záležitostí a závažných výchovných problémů. Členové spolusprávy tlumočí přání, podněty a stížnosti dětí, vyjadřují se k chování všech aktérů výchovy a vzdělávání. Každý den probíhá hodnocení denní činnosti v rámci večerní reflexe, při kterém však v době inspekční činnosti docházelo převážně pouze k předávání informací ze strany vychovatelky a sociální pracovnice a okrajově k plánování jídelníčku. Zařízení má zpracovány programy rozvoje osobnosti, které obsahem i strukturou odpovídají požadavkům standardů péče o dítě. Dívky s nimi byly seznámeny. Přestože se pedagogové snaží o týmovou spolupráci, dosavadní systém práce s programy rozvoje osobnosti i jeho

implementace do činností s dívkami nedosáhl zatím potřebné úrovně. Hodnocení plnění jednotlivých cílů dívek vychovateli a ani vlastní nebo vrstevnické hodnocení dívkami neproběhlo. Zařízení ve snaze zmírnit režim změnilo v nedávné době bodovací systém a režim dne, bohužel v důsledku toho došlo k nárůstu útěků. Zařízení momentálně hledá cestu a snaží se vytvořit taková opatření, která by tento negativní dopad zmírnila. Patrná je absence odborných kmenových pracovníků (psycholog, etoped), kteří by se dívkám pravidelně věnovali. Naopak dobrých výsledků dosahuje zařízení při pobytu dívek v samostatné bytové jednotce, jehož cílem je získat před odchodem ze zařízení potřebné kompetence. Zařízení nabízí tuto zkušenost všem odcházejícím dívkám.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Školské zařízení začalo plně využívat elektronický systém, což vytváří podmínky pro informovanost a spolupráci všech pedagogů.
- Vedení školského zařízení zabezpečilo v rámci vzdělávání pedagogickým pracovníků program pro vzdělávání vychovatelů u skupiny matek s dětmi, zaměřený na rozvoj specifických činností.
- Přetrvává nedostatečná velikost a uspořádání vnitřních prostor jedné výchovné skupiny pro matky s dětmi, což neumožňuje dostatečně pokrýt individuální potřeby této cílové skupiny.
- Odborné psychologické služby zajišťované psychologem zařízení byly omezeny jeho odchodem.
- Do cvičného bytu jsou postupně zařazovány všechny odcházející dívky se záměrem získat sociální kompetence.

Silné stránky

- Školské zařízení cíleně a oboustranně spolupracuje s partnery při zajišťování akcí, což rozvíjí praktické dovednosti dívek.
- Zařízení cíleně rozvíjí aktivity zaměřené na sociální, občanský a osobnostní rozvoj.
- Soustavné a cílevědomé zapojování dívek a matek s dětmi do akcí školského zařízení.

Slabé stránky

- Školské zařízení nemá kmenového psychologa ani etopeda pro individuální a skupinové činnosti s dětmi vyžadujícími intenzivní individuální péči.
- Školské zařízení nemá stanoveného klíčového pracovníka pro každou dívku.
- Jedna výchovná skupina pro matky s dětmi má stále nevhodné prostorové podmínky, které neumožňují dostatečně pokrýt individuální potřeby této cílové skupiny.
- Systém sdílení informací vedoucí k dosažení krátkodobých i dlouhodobých cílů jednotlivých dívek uvedený v programech rozvoje osobnosti není ucelený, omezuje se jen na sdělení stručného komentáře výchovných postupů, děti málo pracují se svými cíli a neprovádějí vlastní ani vrstevnické hodnocení.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Získat kmenového psychologa a etopeda pro odborné psychologické služby hlavně pro matky s dětmi.

- Určit ve spolupráci s dívkami klíčového pracovníka (sociální pracovníce, pedagog) a písemně stanovit jeho roli ve vztahu k naplňování potřeb dívek.
- Zajistit, aby pedagogové důsledně a pravidelně hodnotili dívky při naplňování jejich individuálních cílů, vést je k dennímu sebehodnocení a vrstevnickému hodnocení.
- Motivovat a vést matky s dětmi k pobytu v přírodě a k upevňování potřebných znalostí a dovedností matky k dítěti.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout opatření ke zjištěným nedostatkům a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Změna zřizovací listiny - Dodatek vydaná MŠMT, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana dne 4. 11. 2005 s č. j. 27 744/05-25
2. Rozhodnutí MŠMT, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana o zápisu změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení ze dne 22. 6. 2015, č. j.: MSMT – 5070/2015-2
3. Jmenování ředitele č. j.: MŠMT-21018/2013-1 ze dne 28. května 2013
4. Koncepce rozvoje zařízení na období 2013-2018 ze dne 13. 3. 2013
5. Osobní dokumentace dětí s osobními čísly 3150, 3142, 3141, 3152, 3156, 3146, 3088, 3161, 3150, 3124, 3167
6. Vnitřní řád výchovného ústavu platný od 15. 7. 2016
7. Evidence stížností školní rok 2015/2016 a 2016/2017
8. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2016/2017
9. Záписы z pedagogických rad od 1. 9. 2015
10. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti od 1. ledna 2016
11. Školní vzdělávací program výchovného ústavu „Ve znamení dětí“ ze dne 1. 9. 2014
12. Výroční zpráva za školní rok 2015/2016
13. Plán personálního rozvoje a DVPP na období 2016 – 2018, ze dne 2. 9. 2016
14. Hospitační záznamy za školní rok 2015/2016
15. Osobní dokumentace pedagogických pracovníků (doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání, výpisy z Rejstříku trestů, psychologická vyšetření)
16. Osobní dokumentace nepedagogických pracovníků (výpisy z Rejstříku trestů)
17. Kniha úrazů
18. Dokumentace k bezpečnosti a ochraně zdraví
19. Ekonomická dokumentace zařízení

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím

převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jiří Holomek, školní inspektor	Jiří Holomek v. r.
Mgr. Renáta Tvrdíková, školní inspektorka	Renáta Tvrdíková v. r.
Bc. Dana Kuličková, kontrolní pracovnice	Dana Kuličková v. r.
Ing. Hana Vejvodová, kontrolní pracovnice	Hana Vejvodová v. r.
Mgr. Patrik Matoušů, přizvaná osoba – etoped	Patrik Matoušů v. r.
Mgr. Helena Štěrbová, přizvaná osoba – odborník na institucionální výchovu	Helena Štěrbová v. r.

V Českých Budějovicích 30. 12. 2016

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. et Mgr. Josef Michálek, ředitel školského zařízení Josef Michálek v. r.

V Černovicích 3. 1. 2017